

ТРЕЋЕ ОДЕЉЕЊЕ

ПРЕДМЕТ РАГУЖ против СРБИЈЕ

(Представка број 8182/07)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР

7. април 2015. године

Ова пресуда ће постати правоснажна у околностима изнетим у члану 44. став 2. Конвенције. Она може бити предмет редаторских измена.

У предмету Рагуж против Србије,

Европски суд за људска права (Треће одељење), на заседању Одбора у саставу:

Luis López Guerra, *председник*,

Ján Šikuta,

Dragoljub Popović,

Kristina Pardalos,

Johannes Silvis,

Valeriu Gritco,

Iulia Antoanella Motoc, *судије*,

и Stephen Phillips, *секретар Одељења*,

После већања на затвореној седници 17. марта 2015. године,

Доноси следећу пресуду, која је усвојена тог дана:

ПОСТУПАК

1. Предмет је формиран на основу представке (број 8182/07) против Републике Србије коју је Суду поднео, према члану 34. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљем тексту: Конвенција“) поднео хрватски држављанин, господин Винко Рагуж (у даљем тексту: „Подносилац представке“), 8. фебруара 2007 . године.

2. Подносиоца представке првобитно је заступао господин Михаило Петровић, адвокат из Горњег Милановца, а касније госпођа В. Кнежевић, адвокат из Дубровника. Владу Србије (у даљем тексту: „Влада“) заступао је њен заступник, господин С. Царић.

3. Подносилац представке притуживао се према члану 6. став 1. Конвенције и члану 1. Протокола број 1, због неизвршења правоснажне домаће пресуде донете у његову корист.

4. Представка је 8. марта 2012. године прослеђена Влади.

5. Након обавештења према члану 36. став 1. Конвенције и Правилу 44. став 1 (а), Влада Хрватске није желела да искористи право да се умеша у предметни случај.

ЧИЊЕНИЦЕ

I. ОКОЛНОСТИ ПРЕДМЕТА

6. Подносилац представке је рођен 1940. године и живи у Дубровнику.

7. Општински суд у Горњем Милановцу је 18. фебруара 2003. године наложио дужнику В. Т. (у даљем тексту: „Дужник“) да подносиоцу представке исплати 2.500 евра (у даљем тексту: „ЕУР“) заједно са затезном каматом на име дуга и 187.750 српских динара (у даљем тексту: „РСД“), што је износило приближно 3.028 евра у време доношења пресуде, на име трошкова парничног поступка.

8. Окружни суд у Чачку је 23. августа 2003. године, по жалби, смањио износ досуђен за трошкове на 97.250 динара (приближно 1.568 евра) и потврдио првостепену пресуду у преосталом делу.

9. Пресуда од 18. фебруара 2003. године, са изменама од 23. августа 2003. године, постала је правоснажна 5. септембра 2003. године.

10. На захтев подносиоца представке, Општински суд је 23. октобра 2003. године наложио извршење пресуде пленидбом и продајом дужникове покретне имовине.

11. Након три неуспешна покушаја пленидбе покретне имовине дужника, Општински суд је 21. децембра 2004. године обавестио подносиоца представке да је извршење пресуде пленидбом и продајом дужникове имовине немогуће због немаштине дужника.

12. Општински суд је 13. јула 2005. године обуставио извршни поступак. Општински суд је ову одлуку укинуо по жалби 24. октобра 2005. године.

13. Након поновног покушаја пленидбе дужникове покретне имовине, Општински суд 11. октобра 2007. године прекида поступак извршења због смрти дужника у међувремену.

14. Подносилац представке је 3. јуна 2008. године предложио да се поступак извршења настави пленидбом и продајом покретне и непокретне имовине преминулог дужника. У прилог свом захтеву, подносилац представке поднео је судску одлуку од 2. октобра 2001. године на основу које су дужник и још два лица претходно наследила кућу са земљишном парцелом. Он је такође затражио од суда да одреди привременог заступника дужникових наследника у складу са чланом 32. Закона о извршном поступку. Општински суд је 20. јуна 2008. године одбацио захтев подносиоца представке. Општински суд је ову одлуку укинуо по жалби 27. марта 2009. године.

15. Општински суд је 16. априла 2009. године позвао подносиоца представке да достави имена и адресе предложених дужника, назначи наследнике дужника, предложи средства извршења и појединости и доказе о својини на предметној непокретној имовиној, све у року од три дана, а ако то не учини његов захтев ће бити одбачен. Даље је прецизирано да против ове одлуке жалба није дозвољена. У образложењу, суд је утврдио да се имена и адресе дужникових потенцијалних наследника могу наћи у одлуци од 2. октобра 2001. године, и да према томе, нема потребе за одређивање привременог заступника. Општински суд је, међутим, 8. јуна 2009. године упутио

подносиоца представке да унапред уплати трошкове привременог заступника у року од осам дана. Такође је прецизирано да против ове одлуке није дозвољена жалба.

16. Општински суд је 27. августа 2009. године одбацио захтев подносиоца представке да се настави поступак извршења због његовог пропуста да изврши налоге од 16. априла и 8. јуна 2009. године. Ова одлука потврђена је по жалби 13. октобра 2009. године.

17. Према мишљењу Владе, постоји осам наследника преминулог дужника, чија су имена и адресе познате.

II. РЕЛЕВАНТНО ДОМАЋЕ ПРАВО

А. Релевантна правила извршног поступка

18. Релевантне одредбе Закона о извршном поступку из 2000. године (објављен у „Службеном листу Савезне Републике Југославије“ – „Сл. лист СРЈ“ - бр. 28/00, 73/00 и 71/01), Закона о извршном поступку из 2004. године (објављен у „Службеном гласнику Републике Србије“ – „Сл. гласник РС“ - број 125/04) и Закона о извршењу и обезбеђењу из 2011. године (објављен у „Сл. гласнику РС“, бр. 31/11 и 99/11) изнете су у предметима *Буловић против Србије*, број 14145/04, ст. 29-30, 1. април 2008. године; *Вукелић против Црне Горе*, број 58258/09, ст. 43-45, 4. јун 2013. године; и *Тешић против Србије*, бр. 4678/07 и 50591/12, став 43, 11. фебруар 2014. године.

Б. Релевантна правила парничног поступка

19. Закон о парничном поступку из 2004. године (објављен у „Сл. гласнику РС“, бр. 125/04 и 111/09) био је на снази од 22. фебруара 2005. године до 1. фебруара 2012. године. Члан 214. тог Закона прописивао је да се поступак прекида ако странка умре. Члан 217. даље је предвиђао наставак поступка прекинутог због смрти странке када наследник или старалац заоставштине преузме поступак или када их суд позове да то учине на захтев противне стране.

20. Закон о парничном поступку из 1977. године (објављен у „Сл. листу СФРЈ“, бр. 4/77, 36/77, 6/80, 36/80, 43/82, 72/82, 69/82, 58/84, 74/87, 57/89, 20/90, 27/90 и 35/91, као и у „Сл. листу СРЈ“, бр. 27/92, 31/93, 24/94, 12/98, 15/98 и 3/02), који је био на снази до 22. фебруара 2005. године, имао је исте одредбе (види чл. 212. став 1 (1) и 215. став 1. тог закона).

ПРАВО

I. НАВОДНА ПОВРЕДА ЧЛАНА 6. СТАВ 1. КОНВЕНЦИЈЕ И ЧЛАНА 1. ПРОТОКОЛА БРОЈ 1

21. Подносилац представке притуживао се према члану 6. став 1. Конвенције и члану 1. Протокола број 1, због неизвршења судске пресуде донете у његову корист, која је постала правоснажна 2003. године. У релевантним деловима, ови чланови гласе како следи:

Члан 6. став 1.

„Свако, током одлучивања о његовим грађанским правима и обавезама ..., има право на правичну ... расправу у разумном року ... пред ... судом,“

Члан 1. Протокола број 1

„Свако физичко и правно лице има право на неометано уживање своје имовине...“

A. Допуштеност

22. Суд примећује да представка није очигледно неоснована у оквиру значења члана 35. став 3 (а) Конвенције. Он даље примећује да није недопуштена ни по једном другом основу. Према томе, она се мора прогласити допуштеном.

B. Основаност

1. Аргументи странака

23. Влада је изнела да је извршни поступак вођен марљиво. Кашњења се делимично приписују немаштини дужника, а делимично подносиоцу представке, који је поднео предлог да се извршни поступак настави на непокретној имовини дужника тек 3. јуна 2008. године и није извршио судске налоге од 16. априла и 8. јуна 2009. године. Осим тога, Влада је тврдила да је предметни случај сложен због смрти дужника и чињенице да подносилац представке живи у иностранству.

24. Подносилац представке је поново потврдио своје притужбе.

2. Релевантна начела

25. Суд подсећа да члан 6. став 1. Конвенције штити спровођење правоснажних, обавезујућих судских одлука, које, у држава које прихватају владавину права, не могу остати неизвршене на штету једне стране. Сходно томе, извршење судске одлуке не може се спречити,

поништити или неоправдано одлагати (види, међу другим предметима, *Hornsby против Грчке*, 19. март 1997. године, став 40, *Извештаји о пресудама и одлукама 1997–II*). У смислу члана 1. Протокола број 1, Суд примећује да „потраживање” може представљати „имовину“ ако је довољно утврђено да је извршно (види *Burdov против Русије*, број 59498/00, став 40, ЕЦХР 2002-III) и подсећа да према овој одредби, као и према члану 6. став 1. Конвенције, држава има позитивну обавезу да организује систем за извршење пресуда који је делотворан и према закону и у пракси и који осигурава њихово извршење без кашњења (види *Fuklev против Украјине*, број 71186/01, став 84, 7. јун 2005. године). Држава мора такође обезбедити да се поступци прописани релевантним домаћим законима морају поштовати (види исто, став 91.).

26. Даље, Суд примећује да одговорност државе за извршење пресуде против приватних лица не обухвата ништа више од укључивања државних органа у поступке извршења и да пошто суд заврши извршни поступак у складу са националним законима, одговорност државе престаје (види *Shestakov против Русије* (одлука), број 48757/99, 18. јун 2002. године). Штавише, пропуст да се пресуда изврши због немаштине дужника не може се утврдити против државе, осим, и у обиму у ком се то приписује домаћим властима, на пример, њиховим грешкама или кашњењу у поступку извршења (види, уз одговарајуће измене, *Omasta против Словачке* (одлука), број 40221/98, 10. децембар 2002. године).

27. Најзад, Суд подсећа да се извршни поступак по самој својој природи мора спровести експедитивно (види *Comingersoll S.A. против Португала* [BV], број 35382/97, став 23, ЕЦХР 2000-IV).

3. Примена горе наведених начела на чињенице конкретног предмета

28. Суд примећује, на првом месту, да је пресуда од 18. фебруара 2003. године, као што је саопштено 23. августа 2003. године, остала неизвршена до данас. Друго, пошто су донели решење о извршењу, домаћи судови су имали обавезу да поступе по службеној дужности. Треће, Србија је ратификовала Конвенцију 3. марта 2004. године, што значи да је поступак о коме је реч у надлежности Суда *ratione temporis* у периоду од скоро једанаест година. Четврто, у том периоду, домаћи судови су четири пута покушали да заплене покретну имовину дужника, обуставили извршни поступак, и та одлука је укинута по жалби, а што је најоучљивије, нису предузели суштинске кораке након што је поступак прекинут 11. октобра 2007. године. Четврто, Општински суд није обавестио наследнике преминулог дужника, чија је имена и адресе наводно знао, ни о извршном поступку нити је нешто

предузео како би им одредио привременог заступника, супротно члану 32. Закона о извршном поступку из 2000. године. Најзад, подносилац представке не може се кривити што се није придржавао контрадикторних упутстава Општинског суда од 16. априла и 8. јуна 2009. године. Суд према томе сматра да српске власти нису поступале марљиво нити предузеле довољне кораке да изврше правоснажну пресуду од 18. фебруара 2003. године, са изменама од 23. августа 2003. године.

29. Према томе, дошло је до кршења члана 6. став 1. Конвенције и одвојеног кршења члана 1. Протокола број 1.

II. ПРИМЕНА ЧЛАНА 41. КОНВЕНЦИЈЕ

30. Члан 41. Конвенције прописује:

„Када Суд утврди прекршај Конвенције или протокола уз њу, а унутрашње право Високе стране уговорнице у питању омогућава само делимичну одштету, Суд ће, ако је то потребно, пружити правично задовољење оштећеној странци.“

31. У првобитној представци, бивши заступник подносиоца представке тражио је у име подносиоца представке накнаду материјалне штете у износу према пресуди коју је Општински суд донео у његову корист 18. фебруара 2003. године, наиме 2.500 евра са одговарајућом каматом, заједно са 2.000 евра за трошкове парничног и извршног поступка, 1.500 евра за накнаду нематеријалне штете и 562,50 евра за трошкове поступка пред Судом. У каснијих 16 поднесака, он је тражио надокнаду материјалне и нематеријалне штете и поштанских трошкова у складу са праксом Суда и 1.000 евра за сваки свој поднесак. Након што му је Суд доставио почетна запажања Владе, новоименовани заступник подносиоца представке позвао се на ове захтеве у датом року.

32. Влада је оспорила ова потраживања. Она је посебно тврдила да захтеви нису правилно прецизирани и да их, према томе, треба одбацити.

A. Штета

33. Суд сматра да у околностима конкретног предмета Тужена држава мора осигурати, одговарајућим средствима, потпуно извршење правоснажне пресуде Општинског суда од 18. фебруара 2003. године, са изменама од 23. августа 2003. године (види, уз одговарајуће измене, *Предузеће ЕВТ против Србије*, број 31025/05, став 60, 21. јун 2007. године, и *Крстић против Србије*, број 45394/06, став 94, 10. децембар 2013. године).

34. Суд прихвата да је подносилац представке претрпео одређени нематеријални губитак због утврђених повреда, који треба да му се надокнади. Процењујући на основу правичности, према члану 41. Конвенције, Суд подносиоцу представке досуђује 1.500 евра с тим у вези, уз додатак пореза који се може наплатити.

Б. Трошкови

35. У складу са праксом Суда, подносилац има право на накнаду трошкова само у оној мери у којој је показано да су они заиста и неопходно настали и да су разумни у износу. Наиме, да је подносилац представке морао да их плати, или је обавезан да их плати, у складу са законском или уговорном обавезом, и да су били неизбежни како би се спречила утврђена повреда или добило обештећење. Суд захтева прецизиране рачуне и фактуре који су довољно детаљни да му омогуће да одреди у ком су износу горе наведени захтеви испуњени (види, на пример, *Алишић и други против Босне и Херцеговине, Хрватске, Србије, Словеније и Бивше Југословенске Републике Македоније* [ВВ], број 60642/08, став 158, ЕЦХР 2014).

36. У конкретном предмету, Суд налази да захтев за накнаду трошкова није образложен и да нису достављени прецизирани рачуни да га поткрепе. Сходно томе, Суд овај захтев одбацује.

В. Затезна камата

37. Суд сматра да је примерено да затезна камата буде заснована на најнижој каматној стопи Европске централе банке уз додатак од три процентна поена.

ИЗ ТИХ РАЗЛОГА, СУД, ЈЕДНОГЛАСНО,

1. *Проглашава* представку допуштеном;
2. *Утврђује* да је дошло до повреде члана 6. став 1. Конвенције и члана 1. Протокола број 1;
3. *Утврђује*
(а) да Тужена држава обезбеди, одговарајућим средствима, у року од три месеца од датума када пресуда постане правоснажна, у складу са чланом 44. став 2. Конвенције, потпуно извршење правоснажне пресуде Општинског суда од 18. фебруара 2003. године, са изменама од 23. августа 2003. године;

(б) да Тужена држава плати подносиоцу представке, у истом року, 1.500 евра (хиљаду пет стотина евра), уз додатак пореза који се може наплатити, на име нематеријалне штете;

(в) да од истека горе наведена три месеца до исплате треба платити обичну камату на горе наведени износ по стопи која је једнака најнижој каматној стопи Европске централне банке у законском периоду уз додатак од три процентна поена;

4. *Одбија* преостали део захтева подносиоца представке за правично задовољење.

Састављено на енглеском језику и достављено у писаној форми на дан 7. априла 2015. године, у складу са правилом 77 ст. 2. и 3. Пословника Суда.

Stephen Phillips
Секретар

Luis López Guerra
Председник